

MGR BEDNARCZYK ANNA
Catholic University of Ružomberok (Slovakia)

Educator. Research interests: pedagogy; preschool, early childhood, school, sports, health promotion, volunteering.

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-3601-1185>

E-mail: andzia76@poczta.fm

CC-BY-NC-ND 4.0 Deed

SCHOOL SAFETY AS THE FOUNDATION FOR A HAPPY LIFE

Bezpieczeństwo w szkole jako fundament szczęśliwego życia

DOI: <https://doi.org/10.62266/PK.1898-3685.2025.37.17>

Wstęp

Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży musi być traktowane jako niepodważalna fundamentalna reguła funkcjonowania szkoły i powinno być zagwarantowane każdemu młodemu człowiekowi, który w niej przebywa.

Bezpieczna szkoła to miejsce, które zapewnia realizację podstawowych potrzeb ucznia. Stanowi przestrzeń, w której młody człowiek uczy się rozpoznawać swoje możliwości, planować swoje działania, uczy się współpracy i odpowiedzialności¹.

Szkoła odgrywa niezwykle ważną rolę w życiu każdego człowieka to miejsce, w którym dzieci i młodzież spędzają dużą część swojego czasu, uczą się, nawiązują przyjaźnie, rozwijają pasje i zdobywają umiejętności niezbędne w dorosłym życiu. Jednak aby ten proces przebiegał w sposób prawidłowy i efektywny, niezbędne jest stworzenie odpowiednich warunków przede wszystkim poczucia bezpieczeństwa. Dziecko, które czuje się zagrożone, wykluczone lub narażone na przemoc, nie jest w stanie w pełni korzystać z możliwości, jakie daje szkoła. W ostatnich latach w szkołach i placówkach oświatowych zachodzi wiele zmian, wynikających między innymi z konieczności ich dostosowania do zmieniających się potrzeb². Bezpieczeństwo fizyczne, psychiczne i emocjonalne to podstawa, na której można budować nie tylko sukces edukacyjny, ale także wewnętrzne poczucie wartości, odporność psychiczną i umiejętność radzenia sobie z wyzwaniami.

Bezpieczeństwo w szkole można rozumieć na kilku płaszczyznach. Najbardziej podstawowym aspektem jest bezpieczeństwo fizyczne brak przemocy, odpowiedni nadzór nad uczniami, sprawne procedury ewakuacyjne czy zabezpieczenia techniczne budynku. Dziecko, które nie obawia się o własne zdrowie czy życie, może skoncentrować się na nauce i rozwijaniu swoich zainteresowań. Niestety, wciąż zdarzają się sytuacje, w których uczniowie doświadczają agresji ze strony rówieśników czy nawet dorosłych. Takie doświadczenia mogą pozostawić trwałe ślady w psychice młodego człowieka.

Drugim, równie ważnym aspektem jest bezpieczeństwo emocjonalne. Wiele dzieci zmaga się z lękiem przed oceną, wyśmiewaniem, odrzuceniem czy porażką. Nauczyciele i pedagodzy mają tutaj ogromną rolę do odegrania tworząc atmosferę akceptacji, wspierając uczniów i ucząc ich empatii. Ważne jest, by szkoła była miejscem, gdzie każdy uczeń czuje się zauważony, ważny i potrzebny. Tylko w takim środowisku możliwe jest budowanie poczucia własnej wartości i pozytywnego nastawienia do życia. Warto również podkreślić rolę rówieśników. To, jak uczniowie traktują siebie nawzajem, ma ogromny wpływ na atmosferę w

---

¹ M. Taraszkiewicz, J. Kordziński, *Bezpieczna i przyjazna szkoła*, Warszawa 2009, s. 58.

² F. Kabat, *Ocena ryzyka zawodowego pracowników placówek oświatowych*, Poznań 2008, s.25.

szkole. Szkoła, która dba o bezpieczeństwo uczniów, przygotowuje ich nie tylko do egzaminów, ale do życia uczy ich odpowiedzialności, asertywności, umiejętności radzenia sobie z trudnościami. To wszystko przekłada się na większą szansę na szczęśliwe, spełnione życie w dorosłości.

Podstawowym zadaniem nauczyciela i wychowawcy jest przygotowanie ucznia wychowanka do funkcjonowania w świecie czyli nie tylko w kolejnej klasie czy na kolejnym etapie edukacyjnym, ale w okresie w dorosłości. Wymaga to trafnego prognozowania warunków dorosłego życia w przyszłości, a także rozpoznawania kluczowych kompetencji, które w tym życiu okażą się niezbędne³.

Bezpieczeństwo ucznia w szkole to problem, z jakim borykają się dziś wszystkie polskie szkoły. Dotyczy to przede wszystkim złych relacji interpersonalnych, zwiększających się obszarów niezrozumienia pomiędzy nauczycielami i uczniami. To także przemoc i agresja szkolna, trudne i prowokacyjne zachowania uczniów, absencja szkolna, upadek wartości moralnych, stres i frustracja. Coraz więcej uczniów nie radzi sobie z nauką, potrzebuje wsparcia i pomocy w pokonywaniu trudności szkolnych⁴.

2. Rodzaje bezpieczeństwa w szkole

Bezpieczeństwo w szkole można podzielić na kilka aspektów, a mianowicie:

- bezpieczeństwo fizyczne
- bezpieczeństwo psychiczne i emocjonalne
- bezpieczeństwo cyfrowe.

a/. Bezpieczeństwo fizyczne

Bezpieczeństwo fizyczne to ochrona dzieci przed zagrożeniami, które mogą narazić ich zdrowie lub życie. Dotyczy to zarówno odpowiedniego stanu technicznego budynków i infrastruktury, jak i działań związanych z zapobieganiem przemoc, wypadkom oraz sytuacjom kryzysowym. Dyrektor szkoły jest zobowiązany do zapewnienia pracownikom oraz uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków pracy i nauki.⁵

W szkole może dojść do różnych sytuacji zagrażających zdrowiu dzieci. Najczęstsze to:

- wypadki na placu zabaw lub w salach lekcyjnych,
- poślizgnięcia, upadki na śliskich powierzchniach,
- niewłaściwie zabezpieczone urządzenia elektryczne lub grzewcze,
- nieprawidłowe przechowywanie chemikaliów w pracowniach,
- przemoc fizyczna ze strony rówieśników lub osób dorosłych,
- zagrożenia zewnętrzne (np. obecność osób nieupoważnionych na terenie szkoły).

Szkoły wdrażają szereg procedur i działań, które mają na celu zapewnienie dzieciom bezpiecznych warunków nauki i zabawy:

- regularne kontrole stanu technicznego budynku i wyposażenia,
- szkolenia nauczycieli z zakresu pierwszej pomocy i reagowania kryzysowego,
- nadzór na przerwach – dyżury nauczycieli na korytarzach i boiskach,
- wprowadzenie monitoringu i systemów kontroli dostępu do budynku,
- współpraca z policją, strażą pożarną i służbami ratowniczymi,
- edukacja uczniów na temat zasad bezpieczeństwa.

---

³ B. Żiółkowska, M. Miotk- Mrozowska, J. Ocalewski, *Wyzwania wychowania w świecie problemów dzieci i młodzieży*, Warszawa 2023, s.36-37.

⁴ J. Ziarko, *Zarządzanie wiedzą o zagrożeniach i bezpieczeństwie uczniów w rozwijaniu szkolnych systemów bezpieczeństwa*, Kraków 2011, s. 17-18.

⁵ W. Delmanowicz, P. Delmanowicz, *Bezpieczeństwo i ochrona pracy w szkole*, Lublin 2007, s.10.

Bezpieczeństwo dzieci w szkole to również wspólna odpowiedzialność rodziców i lokalnej społeczności. Rodzice powinni być zaangażowani w życie szkoły, informować o niepokojących sygnałach oraz uczyć dzieci właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia.

b/. Bezpieczeństwo psychiczne i emocjonalne

Bezpieczeństwo psychiczne oznacza, że dziecko czuje się akceptowane, rozumiane, a jego potrzeby emocjonalne są respektowane. Szkoła powinna być miejscem wolnym od przemocy psychicznej, dyskryminacji, wykluczenia i presji przekraczającej możliwości ucznia.

Bezpieczeństwo emocjonalne z kolei to stan, w którym dziecko może swobodnie wyrażać swoje uczucia, a jego emocje są zauważane, nazywane i traktowane z szacunkiem. Wszystkie emocje i uczucia są potrzebne i są zasobem ponieważ pozwalają dziecku na komunikowanie się ze światem zewnętrznym i informowanie opiekunów o tym, które z podstawowych potrzeb są zaspakajane a które nie. W trakcie rozwoju zmienia się sposób, w jaki dziecko wyraża emocje i uczucia⁶. Dzieci w wieku szkolnym już wyraźniej widzą swoje słabe i mocne strony. Na ogół więcej rozmawiają z rodzicami. Pragną i potrzebują stałej zachęty i akceptacji z ich strony⁷.

Szkoła to podmiotowy łańcuch, składający się z trzech, powiązanych ze sobą ogniw;

- dzieci,
- nauczycieli,
- rodziców.

W zależności od relacji między tymi jednostkami, różny będzie stan łańcucha podmiotowego. Brak dialogu, współpracy, wzajemne pretensje, częste konflikty sprawiają, że ogniwa łańcucha będą rozszczelnione. Takie kontakty interpersonalne utrudniają pokonywanie problemów uczniów, a przecież w przewyciężanie trudności wychowanków powinny zaangażować się wszystkie ogniwa łańcucha podmiotowego⁸.

Człowiek jest istotą społeczną, nie potrafi żyć w samotności, izolacji. Pragnie dzielić swoje życie z innymi, słyszeć od innych słowa aprobaty, uznania, zachwyty. Chce być podobny do innych ludzi ,ale musi się też wyróżniać, być sobą, zachować niezależność. W każdym człowieku też jak mówił Maslow drzenią jego zdolności i talenty, które domagają się uwolnienia, realizacji. Gdy uczeń rozpoczyna naukę w szkole, staje się członkiem klasy. czyli nowej przypadkowej grupy ludzi. Znajduje się wówczas na tym etapie swojego rozwoju, kiedy interakcje społeczne z rówieśnikami są czymś najważniejszym⁹.

W szkole może dojść do wielu sytuacji, które negatywnie wpływają na stan emocjonalny dzieci, np.:

- przemoc rówieśnicza (bullying) – wyśmiewanie, hejt w internecie, izolowanie,
- niewłaściwe relacje z nauczycielami – brak wsparcia, niesprawiedliwe traktowanie, krzyk,
- presja szkolna – nadmiar obowiązków, testów, ocenianie bez informacji zwrotnej,
- brak akceptacji – ze względu na wygląd, pochodzenie, orientację, trudności w nauce,
- zaburzenia emocjonalne i psychiczne – depresja, lęki, obniżone poczucie własnej wartości.

Są szkoły „zagrożone” przemocą ale są i takie, w których występuje ona incydentalnie. Wszystko zależy od determinacji dyrekcji szkoły w szukaniu rozwiązań , od stanowczości w

---

⁶ B. Wardęszkiewicz, E. Zawadzka, *Podróż do świata uczuć. Program edukacyjny i terapeutyczny dla dzieci*, Warszawa 2023, s.14.

⁷ J. Philip Louis, K. McDonald Louis, *Potrzeby emocjonalne dziecka jak uniknąć rodzicielskich błędów, aby wychować emocjonalnie zdrowe, szczęśliwe dziecko*, Sopot 2024, s. 13.

⁸ A. Rejzner, *Przemoc i agresja w szkole próby rozwiązywania problemu*, Warszawa 2008, s 79.

⁹ M. Taraszkiewicz, J. Kordziński, *Bezpieczna i przyjazna szkoła*, Warszawa 2009, s.38.

realizowaniu programów, respektowania przez całe grono pedagogiczne przyjętych zasad oczywiście, we współpracy z rodzicami i uczniami¹⁰.

Zjawisko przemocy wywołuje negatywne skutki wpływa stresująco na młodego człowieka, może prowadzić do depresji, załamań, utrudnia skupienie się na nauce. Z przemocą i agresją spotykamy się w toku edukacji na wielu płaszczyznach życia szkolnego¹¹. Problem ten narasta z roku na rok, przybierając różne formy.

Doświadczenie nauczycieli wskazuje, że agresja w szkole ulega nasileniu, dzieci i młodzież stosują coraz bardziej bezwzględne formy agresji. Dzieci agresywne sprawiają istotne trudności wychowawcze zarówno nauczycielom, jak i rodzicom. Poszukiwania skutecznych sposobów przeciwdziałania zachowaniom agresywnym w szkole należy rozpocząć od postawienia pytania, co warunkuje zachowania agresywne uczniów¹².

Atmosfera wychowawcza ma duży wpływ na proces wychowania: pogodna, życzliwa tolerancyjna atmosfera ułatwia proces uspołecznienia dziecka, ukształtowania odpowiednich postaw religijnych, moralnych i społecznych¹³.

Kiedy myślimy o agresji w szkole, często wyobrażamy sobie bójki na szkolnym korytarzu. Tymczasem agresja to nie tylko przemoc fizyczna. Równie groźna, a często bardziej niszcząca, jest przemoc psychiczna i emocjonalna: wykluczanie z grupy, wyśmiewanie, ośmieszanie w mediach społecznościowych. Wiele ofiar cierpi w milczeniu, nie potrafiąc lub nie chcąc prosić o pomoc.

Powszechność nasilenie przemocy powoduje, że zwraca ona uwagę całego społeczeństwa, stając się także niezmiernie ważnym zagadnieniem nurtującym wszystkie osoby, które profesjonalnie zajmują się opieką i wychowaniem¹⁴.

Nie ma jednej recepty na wyeliminowanie agresji w szkołach, ale są konkretne działania, które mogą znacząco poprawić sytuację. Ważna jest również współpraca z rodzicami. Szkoła nie może być osamotniona w walce z przemocą. To wspólny wysiłek: uczniów, nauczycieli, rodziców i całego społeczeństwa.

Jak wynika z rozmów z dyrektorami szkół i nauczycielami, a także z literatury pedagogicznej, dzieci potrzebują jasno określonych reguł postępowania, a nawet nieco surowej dyscypliny. Rola wychowawcza rodziny została osłabiona w obecnych czasach. Rodzice z różnych powodów nie radzą sobie z dziećmi i potrzebna jest (i rodzicom i dzieciom) pomoc profesjonalnie przygotowanych nauczycieli i wychowawców¹⁵.

c/. Bezpieczeństwo cyfrowe

Współczesna szkoła nie przypomina już tej sprzed dwóch dekad. Uczniowie coraz częściej przynoszą do szkoły smartfony, korzystają z komputerów, tablic multimedialnych, platform e-learningowych. Internet jest jednym z najnowocześniejszych i najczęściej stosowanych mediów informacyjnych, komunikacyjnych, i edukacyjnych¹⁶.

Korzystanie z internetu w celach edukacyjnych stało się normą, zadania dla chętnych, sprawdziany online, komunikacja z nauczycielem czy kolegami odbywają się często za pomocą aplikacji i sieci społecznościowych. Z jednej strony, technologie otwierają przed szkołą ogromne możliwości uczniowie mają dostęp do najnowszych informacji, interaktywnych

---

¹⁰ Tamże, s. 32.

¹¹ W. Walec, *Przemoc konteksty społeczno-kulturowe*, Tom II, *Kulturowe i edukacyjne aspekty zjawiska*, Rzeszów 2007, s. 14.

¹² A. Rejznera, *Przemoc i agresja w szkole próby rozwiązania problemu*, Warszawa 2008, s. 89.

¹³ J. Zimny, *Współczesne zagrożenia rodziny*, Sandomierz 2006, s. 282.

¹⁴ W. Walec, *Przemoc konteksty społeczno-kulturowe*, Tom II, *Kulturowe i edukacyjne aspekty zjawiska*, Rzeszów 2007, s. 99.

¹⁵ M. Taraszkiewicz, J. Kordziński, *Bezpieczna i przyjazna szkoła*, Warszawa 2009, s.37.

¹⁶ S. Kozak, *Patologia cyfrowego dzieciństwa i młodości przyczyny, skutki, zapobieganie w rodzinach i w szkołach*, Warszawa 2014, s.144.

materiałów, mogą rozwijać swoje pasje i uczyć się w sposób bardziej angażujący. Z drugiej strony, każdy kontakt z siecią niesie ze sobą ryzyko: cyberprzemoc, kradzież danych, uzależnienie, dezinformacja czy kontakt z nieodpowiednimi treściami.

Najczęstsze zagrożenia dla uczniów w sieci:

- Cyberprzemoc – prześladowanie, wyśmiewanie, groźby lub kompromitujące treści rozpowszechniane w internecie.
- Uzależnienie od internetu – brak umiaru w korzystaniu z gier, mediów społecznościowych, YouTube’a.
- Phishing i wyłudzenie danych – fałszywe strony lub maile, które wyłudniają dane logowania czy informacje osobiste.
- Nieodpowiednie treści – pornografia, przemoc, ekstremizm – często łatwo dostępne mimo filtrów.
- Kontakt z nieznanymi – osoby podszywające się pod rówieśników, próby manipulacji emocjonalnej, grooming.

Jednym z najczęściej przytaczanych problemów w kontekście użytkowania internetu jest cyberprzemoc. Cyberprzemoc nie pozostawia po sobie fizycznych śladów, a największa krzywda dotyczy sfery psychicznej. Może przyjmować ona różne formy; ośmieszania, obrażania czy straszenia, podszywania się pod drugą osobę w wiadomościach lub w komentarzach, włamywania się na czyjeś konto w mediach społecznościowych lub pocztę elektroniczną, publikowania kompromitujących drugą osobę treści, tworzenie obraźliwych wpisów, komentarzy a nawet stron internetowych lub blogów¹⁷.

Dzieci zazwyczaj nie uświadamiają sobie, jak krzywdzące mogą być działania podejmowane online, a ofiary cyberprzemocy pozostawione sam na sam z problemem często nie potrafią sobie z nim poradzić. Dlatego bardzo ważną funkcję w przeciwdziałaniu cyberprzemocy pełni najbliższe otoczenie dziecka. Rodzice i nauczyciele powinni podejmować działania profilaktyczne oraz szybko interweniować w sytuacji, gdy zachodzi podejrzenie, że dziecko jest ofiarą lub sprawcą przemocy w sieci¹⁸.

Najmłodszy użytkownicy nie mają odpowiednich zdolności ani wystarczających umiejętności świadomego, krytycznego i selektywnego wyboru i odbioru treści w internecie, na przykład prezentujących przemoc czy pornografię. Z powodu dziecięcej naiwności i łatwowierności pozostawione same sobie w przestrzeni sieci społecznościowych szczególnie narażone są na intencjonalne wykorzystywanie przez inne osoby¹⁹.

Nowoczesne technologie na dobre zagościły w życiu dzieci i młodzieży. Gry komputerowe i media społecznościowe to dziś codzienność. Dzieci są zafascynowane grami komputerowymi, należą do ich ulubionych zajęć, przy czym chłopcy grają więcej od dziewcząt²⁰. Wielogodzinne sesje przed ekranem prowadzą do zmęczenia, problemów z koncentracją, zaniedbywania nauki, a także kontaktów z rodziną czy przyjaciółmi. Okazuje się, że im częściej dziecko korzysta z gier komputerowych, tym rzadziej wykonuje inne zajęcia takie jak: nauka czytania książek, uprawianie sportu, ruch na powietrzu, majsterkowanie, zabawy z rówieśnikami czy odpoczynek²¹. Niektórzy gracze są całkowicie oderwani od rzeczywistości i skupieni tylko na wirtualnym świecie. W skrajnych przypadkach może dojść do uzależnienia, które podobnie jak alkoholizm czy narkomania wymaga specjalistycznej

---

¹⁷ B. Ziółkowska, M. Miotk-Mrozowska, J. Ocalweski, *Wyzwania wychowania w Świetle problemów dzieci i młodzieży*, Warszawa 2023, s. 161.

¹⁸ S. Kozak, *Patologia cyfrowego dzieciństwa i młodości przyczyny, skutki, zapobieganie w rodzinach i w szkołach*, Warszawa 2014, s. 109.

¹⁹ A. Wrońska, R. Lew-Starowicz, A. Rywczyńska, *Edukacja - relacja – zabawa. Wieloaspektowość internetu w wymiarze bezpieczeństwa dzieci i młodzieży*, Warszawa 2020, s. 183-184.

²⁰ J. Holtkamp, *Co ogłupia nasze dzieci?* Kraków 2010, s. 75.

²¹ W. Tuszyńskiej-Boguckiej, *Media przyjaciel czy wróg dziecka?* Poznań 2006, s.67.

terapii. Znaczący przedmiot podają, że zaangażowanie się dziecka w grę komputerową nie polega jedynie na biernej percepcji treści wizualnych, lecz uruchamia różne obszary jego aktywności. Młody gracz nie tylko obserwuje ale także osobiście dokonuje aktów brutalnej agresji. Gry oddziałują na wszystkie elementy postaw, czyli aspekt intelektualny, emocjonalny, behawioralny²².

Internet stał się integralną częścią świata społecznego młodych ludzi. Diametralnie zmienił codzienny model życia, ponieważ to co było do tej pory możliwe w świecie realnym, stało się możliwe w trybie online²³. Instagram, TikTok, Snapchat, Facebook – media społecznościowe zmieniły sposób, w jaki młodzi ludzie się komunikują, wyrażają siebie i postrzegają świat. Kolejno szeroko rozpowszechnioną formą komunikacji są podcasty. Są to pliki audio lub wideo, publikowane w internecie i służą propagowaniu informacji, opinii i wiadomości²⁴.

Wielu nastolatków czuje presję, by być „na bieżąco”, publikować ciekawe treści, zyskać akceptację w postaci polubień czy komentarzy. Z czasem uzależniają się od tej cyfrowej aprobaty. Brak reakcji na posty może prowadzić do frustracji, niskiej samooceny, a nawet depresji.

Nieograniczony obecnie dostęp do technologii informatycznych oraz postępująca seksualizacja przestrzeni publicznej powodują, że obok klasycznych przypadkowych zachowań podejmowanych przez dzieci i młodzież spotykamy się z nowymi zagrożeniami związanymi z destruktywnym korzystaniem z internetu. Szczególnie ważkim problemem, powodującym poważne zagrożenie dla prawidłowego rozwoju psychospołecznego i grożącym uzależnieniem jest korzystanie z pornografii internetowej w tej grupie wiekowej²⁵. Młodzi ludzie oglądają pornografię zarówno sami, jak i w towarzystwie znajomych, przy czym chłopcy częściej celowo szukają materiałów a dziewczęta trafiają na nie przypadkiem. Tymczasem kontakt z takimi treściami może mieć negatywny wpływ na psychikę człowieka, a szczególnie dzieci i młodzieży²⁶.

Chociaż większość dzieci i młodzieży korzysta z internetu bezpiecznie, to jednak są i takie osoby, których zachowanie może narażać ich na ryzyko. Niebezpieczeństwo związane z internetem jest jeszcze nie do końca zrozumiałe. Internet daje możliwość dostępu młodym ludziom do nieodpowiednich treści, które można rozumieć jako materiały pornograficzne oraz inne materiały o charakterze seksualnym, a także nienawistne lub rasistowskie hasła bądź strony internetowe, które promują niebezpieczne zachowanie, a które w następstwie mogą zachęcać młodych ludzi np. do samookaleczenia²⁷.

Internet i korzystanie z niego pozostanie obecnie w życiu człowieka, już na zawsze. Jest to wynalazek niewątpliwie dający ludzkości wiele dobrego i poszerzający zakres i możliwości rozwoju. Dbalność o higienę cyfrową, dobrostan i bezpieczeństwo dziecka, które samodzielnie korzysta z sieci leży jednak w rękach opiekunów, którzy świadomi tego, jak funkcjonowanie online wpływa na życie codzienne i samopoczucie młodych ludzi, powinni odpowiednio moderować zakres docierających do nich informacji i na bieżąco uświadamiać na temat zagrożeń i konsekwencji, jakie rzeczywistość internetowa ze sobą niesie²⁸.

---

²² Z. Majchrzyk, J. Terelak, *Agresja wirtualna vs realna poglądy i badania*, Białystok 2011, s. 32.

²³ M. Górka, *Cyberbezpieczeństwo dzieci i młodzieży realny i wirtualny problem polityki bezpieczeństwa*, Warszawa 2017, s. 98.

²⁴ J. Holtkamp, *Co o głupia nasze dzieci?* Kraków 2010, s. 118.

²⁵ M. Górka, *Cyberbezpieczeństwo dzieci i młodzieży realny i wirtualny problem polityki bezpieczeństwa*, Warszawa 2017, s. 219.

²⁶ B. Ziółkowska, M. Miotk-Mrozowska, J. Ocałewski, *Wyzwania wychowania w świetle problemów dzieci i młodzieży*, Warszawa 2023, s. 163.

²⁷ Tamże, s. 90.

²⁸ Tamże, s. 170.

Podsumowanie

Nowe szkolne sytuacje związane z narastającą falą zła, destrukcji i patologii społecznych, stawiają przed szkołami, nauczycielami, uczniami i ich rodzinami oraz społeczeństwem liczne wyzwania. W potoku szkolnych zdarzeń wiele jest takich zajęć, wypadków czy przeżyć, które możemy określić jako sytuacje dla ucznia nowe, trudne, stanowiące ograniczenie, przeszkodę, zagrożenie. Są to naturalne, autentyczne sytuacje, które zarówno nauczyciele, jak i uczniowie muszą poznać, zrozumieć, opanować i pokonać²⁹.

Bezpieczeństwo uczniów w szkole to nie tylko kwestia fizycznego nadzoru, ale także troski o ich zdrowie psychiczne, emocjonalne i cyfrowe. Współczesne zagrożenia takie jak przemoc rówieśnicza, cyberprzemoc, uzależnienia od internetu czy kontakt z nieodpowiednimi treściami wymagają świadomego i kompleksowego podejścia. Kluczowe jest budowanie atmosfery zaufania, wsparcia i szacunku.

Zdaniem A. J. Brzezińskiej (2008), z którym trudno się nie zgodzić, rola nauczyciela to jedno z najtrudniejszych ról zawodowych. Z jednej bowiem strony jego zadaniem jest występowanie wobec kolejnych pokoleń uczniów w roli strażnika tradycji, źródła podstawowej wiedzy i umiejętności z danego obszaru, czyli kogoś kto dba o ciągłość, o to co stałe. Z drugiej natomiast oczekuje się od niego wprowadzania uczniów w zmieniający się świat z niezbędnymi ku temu kompetencjami, przygotowania uczniów do radzenia sobie w coraz szybciej zmieniającym się i coraz trudniejszym do przewidzenia świecie w świecie, w którym dla młodzieży rzeczywistość fizyczna, realna jest tak samo ważna jak rzeczywistość wirtualna³⁰.

Bezpieczna szkoła to miejsce, które zapewnia realizację podstawowych potrzeb ucznia. Stanowi przestrzeń, w której młody człowiek uczy się rozpoznawać swoje możliwości, planować swoje działania, uczy się współpracy i odpowiedzialności.

Bibliografia:

Źródła:

1. *Psychologia rozwoju człowieka część 1-3*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2002.

Literatura przedmiotu:

1. Comito Th., *Przemoc, której nie widać Jak rozpoznać i przerwać cykl przemocy psychicznej*, Sopot 2022.

2. Davis K., *Dziecko w świecie technologii wychowanie w cyfrowej rzeczywistości*, Kraków 2024.

3. Delmanowicz W., Delmanowicz P., *Bezpieczeństwo i ochrona pracy w szkole*, Lublin 2007.

4. Górka M., *Cyberbezpieczeństwo dzieci i młodzieży realny i wirtualny problem polityki bezpieczeństwa*, Warszawa 2017.

5. Holtkamp J., *Co ogłupia nasze dzieci?* Kraków 2010.

6. Kabat F., *Ocena ryzyka zawodowego pracowników placówek oświatowych*, Poznań 2008.

7. Kozak S., *Patologia cyfrowego dzieciństwa i młodości przyczyny, skutki, zapobieganie w rodzinach i w szkołach*, Warszawa 2014.

8. Kwaśniewski J., *Profilaktyka społeczna i resocjalizacja*, Warszawa 2012.

9. Majchrzyk Z., Terelak J., *Agresja wirtualna vs realna poglądy i badania*, Białystok 2011.

10. Philip Louis J., McDonald Louis K., *Potrzeby emocjonalne dziecka jak uniknąć rodzicielskich błędów, aby wychować emocjonalnie zdrowe, szczęśliwe dziecko*, Sopot 2024.

---

²⁹ J. Ziarko, *Zarządzanie wiedzą o zagrożeniach i bezpieczeństwie uczniów w rozwijaniu szkolnych systemów bezpieczeństwa*, Kraków 2011, s. 23.

³⁰ B. Ziółkowska, M. Miotk-Mrozowska, J. Ocalewski, *Wyzwania wychowania w świetle problemów dzieci i młodzieży*, Warszawa 2023, s. 31-32.

11. Rejzner A., *Przemoc i agresja w szkole próby rozwiązywania problemu*, Warszawa 2008.
12. Schaffer D. R., Kipp K., *Psychologia rozwoju od dziecka do dorosłości*, Gdańsk 2015.
13. Taraszkiewicz M., Kordziński J., *Bezpieczna i przyjazna szkoła*, Warszawa 2009.
14. Tuszyńskiej-Boguckiej W., *Media przyjaciel czy wróg dziecka?*, Poznań 2006.
15. Walec W., *Przemoc konteksty społeczno - kulturowe*, Tom II, *Kulturowe i edukacyjne aspekty zjawiska*, Rzeszów 2007.
16. Wardęszkieicz B., Zawadzka E., *Podróż do świata uczuć Program edukacyjny i terapeutyczny dla dzieci*, Warszawa 2023.
17. Wesołowska A. M., *Bezpieczeństwo młodzieży*, Warszawa 2008.
18. Wrońska A., Lew-Starowicz R., Rywczyńska A., *Edukacja – relacja - zabawa Wieloaspektowość internetu w wymiarze bezpieczeństwa dzieci i młodzieży*, Warszawa 2020.
19. Ziarko J., *Zarządzanie wiedzą o zagrożeniach i bezpieczeństwie uczniów w rozwijaniu szkolnych systemów bezpieczeństwa*, Kraków 2011.
20. Zimny J., *Nauka drogą ku przyszłości*, Stalowa Wola 2015.
21. Zimny J., *Specyfika wieku młodzieżowego w aspekcie pedagogicznym*, Sandomierz 2006.
22. Zimny J., *Współczesne zagrożenia rodziny*, Sandomierz 2006.
23. Zimny J., *Rodzina fundamenty i pedagogia*, Stalowa Wola 2015.
24. Żiółkowska B., Miotk-Mrozowska M., Ocalewski J., *Wyzwania wychowania w świecie problemów dzieci i młodzieży*, Warszawa 2023.